

Fenntartható építészet, európai trendek

Szekér László

Magyar Építőművészek Szövetsége – Építészek Nemzetközi Szövetsége

*Megújuló Források az Épített Környezetben a Fenntartható Jövőért
munkacsoport*

Poznan 2009 01 21

Fenntartható építészet, európai trendek

- **MÉSZ Megújuló Források az Épített Környezetben a Fenntartható Jövőért munkacsoport**
- 2007-ben alakult meg a MÉSZ keretein belül
- Szoros együttműködésben az Építészek Nemzetközi Szövetsége azonos elnevezésű (ARES) munkacsoportjával
- Több jelentős nemzetközi szakmai rendezvényen képviseltette magát 2008-ban a MÉSZ-UIA munkacsoport: UIA XXIII. Építészeti Világkongresszus, Torino (2008) EFAP Európai Építészeti Fórum, Bordeaux (2008) stb.
- **Hangsúlyos szakmai irányelvek – a munkacsoport célja:** Fenntartható fejlődés, fenntartható építészet, környezet- és energiatudatosság elősegítése, megújuló források alkalmazása az épített környezetben, a hosszú távú gondolkodás érvényesítése, elősegítése a szakmagyakorlás során (Ezt rögzíti a világ építésztársadalmát megszólító 2008-as **Torinói Kiáltvány**)

Fenntartható építészet, európai trendek

- **MÉSZ Megújuló Források az Épített Környezetben a Fenntartható Jövőért munkacsoport kiemelt rendezvénye a ZERO CO₂ Fenntartható Építészet Szakmai Konferencia**
- Fenntartható Építészet – Miért van erre szükség?
- **ENERGIAPAZARLÁS** - Az épületek, városaink „felelősek” az összes energiafelhasználás mintegy 40 százalékáért (Európa-szerte hasonló az arány)
- Az elhasznált energia nagy hányadát a „hagyományos” technológiával létesült épületek üzemeltetése emészti fel
- **Emelkedő energiaárak** = emelkedő rezsiköltségek
- **Környezetkárosító hatások:** az épített környezet fenntartása jelentősebb környezetkárosító tényező, mint a közlekedés, vagy az ipar.

Fenntartható építészet, európai trendek

- A rendelkezésre álló fosszilis energiaforrások kimerülőben
- Az energiaigény exponenciálisan nő. A növekvő energiafogyasztás – energiapazarlás szoros összefüggésben áll a globális klímaváltozás néven ismert folyamattal
- A nyersanyagok, talaj, növényzet, víz stb. felértékelődnek
- Fontos az építőanyagok újrahasznosítása, a környezeti hatások (környezeti lábnyom) csökkentése, az épületek teljes életciklusának elemzése
- A legnagyobb megtakarítás az épületek szigetelésével, megújuló energiák alkalmazásával érhető el

A probléma megközelítése

A kérdéskör rendkívül összetett - kulturális, gazdasági és környezeti vetületei vannak, melyek ezek eltérő hozzáállást, problémakezelést igényelnek

Fenntartható építészet, európai trendek

- Az építészet gazdasági, kulturális és környezetalakító tevékenység
- Volt, amikor művészetnek, illetve ipari tevékenységnek tekintették, ma elsősorban szolgáltatásként tartják nyilván
- Az építészet: művészet, „ipar” és szolgáltatás
- **Gazdaság és építészet:** a profit kizárólagossága helyett a kölcsönösen előnyös együttműködés, a szolidaritás eszméjének érvényesülése a kívánatos
- **Kultúra és építészet:** építészet kultúrateremtő és kultúra-átörökítő tevékenység. Elengedhetetlen követelmény az épített örökség védelme, a hagyományok, a kulturális sokszínűség, az oktatás és az alkotói szabadság biztosítása
- Az egészséges környezethez minden embernek joga van. A tiszta levegő, tiszta ivóvíz, élhető települések, jó közlekedés stb.
KÖZÜGY

Fenntartható építészet, európai trendek

- **Új ipari forradalom – Új környezeti ipar, „zöld” gondolkodás**
- Új szemlélet (fenntartható fejlődés, hosszú távú gondolkodás)
- Új technológiák,
- Új építőanyagok,
- Új gépek,
- és új – uniós, kormányzati, pénzügyi - támogatási rendszerek állnak rendelkezésre az energiahatékony, környezetbarát épületek kialakításához, a meglévő épületek energiahatékony átalakításához

Fenntartható építészet, európai trendek

Hosszú távú gondolkodás, nemzeti stratégia!

- **Cél:** 2050-re épületeink energiahatékonyá váljanak
- **Cél:** a meglévő – energiapazarló - épületállomány átalakítása, illetve szanálása
- **Cél:** az új építések következetes, „energiatudatos” szabályozása (új, módosított jogszabályok, szakmai követelmények)
- **Cél:** az épített környezet szén-dioxid kibocsátásának fokozatos csökkentése
- **Ajánlás:** 2020-tól kizárólag a nulla szén-dioxid kibocsátású épületek kaphassanak építési engedélyt. A 2020-ig tartó időszakban fokozatosan fel kell készülni az átállásra: marketingeszközökkel, szemléletformálással, „felhasználói” ösztönzőkkel

Fenntartható építészet, európai trendek

- **Tennivalók I.**
- Az energiahatékonyság, az ökológiai és környezetvédelmi szempontok együttes érvényre juttatása
- Az ágazati hatáskörök közötti átjárás biztosítása
- Több minisztérium is érintett a kérdésben: NFGM, KÖHEM, KvVM, NeKÖM – az együttműködés, összehangolt jogalkotás fontossága
- Fontos a fokozatosság, a kiszámíthatóság, és a prioritások nevesítése
- Ki kell dolgozni a komplex minősítési, támogatási, oktatási rendszereket
- Az épületekre vonatkozó „zöldkártya” rendszert továbbfejlesztése, bővítése

Fenntartható építészet, európai trendek

- **Tennivalók II.**
  - Az épületek országos energetikai nyilvántartásának bevezetése
  - Az általános szemlélet formálása: helyi és központi akciókkal (pl. Energianap), a média bevonásával
  - Pozitív példák ismertetése a széles nyilvánossággal
  - Energia-tanácsadói, auditori rendszer kiépítése, támogatása
-
- Összefogás a szakmai kamarák, testületek, intézetek, ipari szereplők, szolgáltatók között a kitűzött célok elérése érdekében

Fenntartható építészet, európai trendek

- **Elérhető eredmények**
- WIN-WIN-WIN szituáció
- **Gazdasági eredmények:** foglalkoztatottság, építőipari munkaellátottság, gazdasági növekedés, a hazai ipar fejlődése, szociális biztonság (a „legjobb nyugdíjelőtakarékosság az épületszigetelés”)
- Innováció, technológiai fejlődés, energiaellátás biztonsága, energiafüggőség csökkentése, (nemzetbiztonsági szempontok), komfort és minőség emelése, környezetvédelem, klímaváltozás hatásainak visszafordítása, stb.

Fenntartható építészet, európai trendek

- Időterv
- **2050-ig:** a hazai épületállomány energiahatékonyá válása, a jelenlegi átlagosan 20-25 literes fogyasztás helyett
- **3-7 literes fogyasztás** elérése
- az épületek a jelenlegihez képest kb. **80 százalékkal kevesebb energiafogyasztása**
- 2020-ra bevezetni a **zéró CO2 kibocsátású építészeti szabványt**
- 2020 után: csak olyan épületek létesülhetnek, melyeknek nincs klímakárosító kibocsátása

A konferencia képekben...

Fenntartható építészet, európai trendek

UIA XXIII. ÉPÍTÉSZETI VILÁGKONGRESSZUS
TORINÓ, 2008. június 29. – július 3.

EURÓPAI TRENDEK

Our activities

- National Sustainable Development Strategy (2007); National Architectural Policy (2008)(Cooperation with various national and international organisations (eg. „Green Investment Program“; „Prime Property Award“; „Renewable energy and energy efficiency in buildings“ AT-HU work programme; etc.), initiatives and organization of various conferences

**ZERO CO2 International Symposium
Budapest, 2007**

Our activities

I. Magyar Passzívház Konferencia

MŰEGYTEM
[BUDAPEST XI. Műegyetem rakpart 3.]
"K" épület
DÍSZTEREM
2008. 02. 21. [9-17 h]

MERT ERDEMES PASSZÍVHÁZBAN ÉLNI? **PPP a passzív házakban?** **NYILASZÁRNOK HÉRSZÉTELÉS PASSZÍVHÁZ-GEPEZÉSE** **FAKÓRPA-FAKÓRPA-FAKÓRPA** **ZÖLD DEKORÁZIÓS RENDEZÉS MAGYARORSZÁGON**

ELŐADÓK >>> DR. LÁNYI ERZSEBET DR. WOLFGANG FEIST SABIRI-BAFFIA ENKŐ FRANZ ROLAND JANY FRANZ FREUNDORFER MICHAEL SCHALK DR. UWE WULLKOPF DEBRECZY ZOLTÁN SZÉKER LÁSZLÓ DR. CSOKNYAI TAMÁS FEJER JÓZSEF ERWIN SCHWARTZMÜLLER FRITZ OETTL DIETMAR HERRLOTZ

TÖRVÁLLÁSÉRT AKKREDITÁLT RENDEZÉNY 6 kredit (MÉK)
Részvételt előzetes regisztrációval!
[regisztráció] **CONGRESS RENDEZÉNYSZERVEZŐ KFT.**
[tel] +36 1 212 00 56 [fax] +36 1 356 65 81
RENDEZÉNY A FEBRUÁR 15-IG REGISZTRÁLIKNAK!

www.passzivhas-konferencia.hu

Passive House Conference Budapest, 2008

Transmitting Architecture

Our activities

REHAU
Passive House Conference
Biatorbágy 2008

Fenntartható építészet, európai trendek

NEMZETKÖZI KITEKINTŐ

- **UIA XXIII. Építészeti Világkongresszus**
Torinói kiáltvány: Új szövetség a természettel
- **Bordeaux EFAP**
Az építészetpolitikák központi témája:
fenntarthatóság, környezetvédelem
- **Holcim Awards Europa, Madrid:**
Fenntartható építészeti projektek felkutatása, támogatása
- **München – Expo Real:**
Az ingatlanfejlesztők is „zöldülnek”, trendi a „zöld portfólió”
- **Bécs, BASF-rendezvény:**
Innováció, új szigetelőanyagok, fázisváltó anyagok,
üzemanyagcella, ablakba rejtett fűtés stb.

Fenntartható építészet, európai trendek

Magyar kezdeményezések, rendezvények:

- Passzívház Konferencia: épületenergetika, technikai részletek, passzívház technológia, esettanulmányok
- ZERO CO₂ konferencia: fenntartható építészeti pilot projektek, mintaházak, esettanulmányok
- Rehau Nap: központi téma a passzívházak, új termékek, anyagok
- Property Fórum Budapest: zöld fejlesztések, fenntartható építészeti díj

Fenntartható építészet, európai trendek

Európai mintaprojektek

Fenntartható építészet, európai trendek

Meydan Bevásárlóközpont Isztambul, Törökország

Befektető: Metro Group

Építés éve: 2007

Telek területe: 128.000 m²

Hasznos alapterület: 70.000 m²

Primer energia-megtakarítás: 1,3 millió kWh

CO₂ megtakarítás: 350 tonna/év

Fenntartható építészet, európai trendek

„Alsion”, Sonderborg, Dánia

PPP konstrukció, közösségi terek
(koncerterem) és magánfejlesztés
Transzparencia, hőszivattyú,
Építés éve: 2006
Hasznos alapterület: 34.200 m²

Fenntartható építészet, európai trendek

Seewürfel, Zürich, Svájc

Beruházó: Swiss Life

Telek területe: 5270 m²

Hasznos alapterület: 6193 m²

Befejezés: 2005

Korábbi ipari övezet (sörgyár) átépítése

Svájci „Minergia norma” teljesítése

Teljes energiaszükséglet min. 25%

kisebb, fosszilis üzemanyag min. 50%

kevesebb, max. 10% többletköltség

mellett

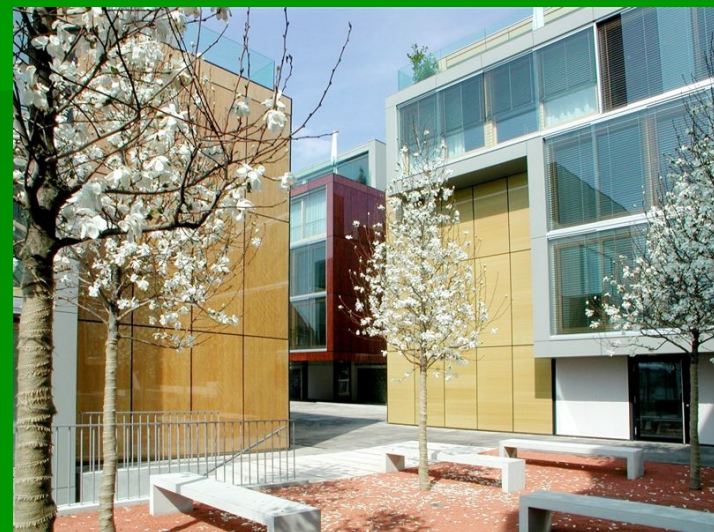
Megújuló források: földhő, hőszivattyú

Hővisszanyerős szellőzés, pufferzónák

Gazdaságossági fenntarthatóság:

megtérülés, flexibilitás, kihasználtság,

alacsony karbantartási költségek

Fenntartható építészet, európai trendek

Frankfurt, WestenDuo

Egy városközpontban álló régi toronyház átépítése a környezettudatosság jegyében. Klímahomlokzat, talajszonvás hőszivattyúval meghajtott aktivált földém fűtés és hűtés

Fenntartható építészet, európai trendek

Ausztria

- Ausztria a passzívházak és a megújuló energiák alkalmazása területén nagyhatalom.
- Az egy főre jutó passzívházak száma itt a legmagasabb Európában, a megújuló energiák aránya is jelentős.
- A szél, nap- és földenergia mellett a biomassa, pellet és vízienergia használata is elterjedt.
- Az ökológikus vidéki családi házaktól a nagy, ipari technikával megépült irodaházakig számos megépült példa bizonyítja a törekvések sikerét.
- A POS építésziroda mellett számos építész (például Martin Rührnshopf) örvend nemzetközi elismertségnek.
- Intézményesített épületenergetikai képzésük van (Krems, Innsbruck stb.), kiterjedt a támogatási rendszerük, sikeres projekt a Sonnenplatz.

Fenntartható építészet, európai trendek

Sonnenplatz, Ausztria

Fenntartható építészet, európai trendek

Hessen:

Nagyléptékű építkezések, többszintes, soklakásos tömbök épülnek, ahol a fűtés, és néha a hűtés annyira olcsó, hogy ingyen van, mert többbe kerülne a mérésük és a számlázásuk. Födémbe integrált fűtő, hűtő és szellőztető rendszerek épülnek, új épületek és felújítások formájában.

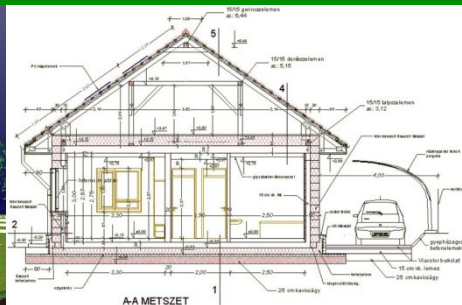

Fenntartható építészet, európai trendek

Az első magyar minősített passzívház

Szadán épül az a passzívház,
amely célul tűzte ki, hogy megszerzi
a minősítést, s úgy épül meg,
hogy nem kerül számottevően többbe,
mint egy hagyományos, szokványos
családi ház

Speciális épületszerkezeti
részletekkel és gépészeti
megoldásokkal rendelkezik

Rád, öko-lakópark

építészet: Ertsey Attila

Tóth Tamás, Tolnai Zsolt, Csaba Kata

Alacsony energiaigényű,

favázis vályogházak zöldtetővel,

autonóm működés, napvédelem,

falfűtés-hűtés, bioszolár fűtés,

növényi tisztító, esővíz-hasznosítás,

szürkevíz-visszaforgatás

CASE STUDY : M7 HIGHWAY OM CENTER

Passive house concept + renewable sources (earth, solar, wind, rainwater)
Decentralization, autonomy, gas supply independence, industrial mass components

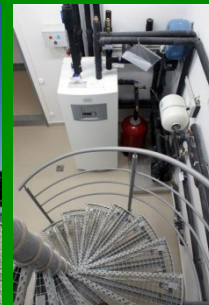

Fenntartható építészet, európai trendek

Kőröshegy

Hírmérséklési telep
ZERO CO₂ kibocsátású
irodaház
Property Awards 2008:
A leginkább
környezettudatos,
fenntartható projekt I. díja

CASE STUDY: LEARNING FROM TRADITION

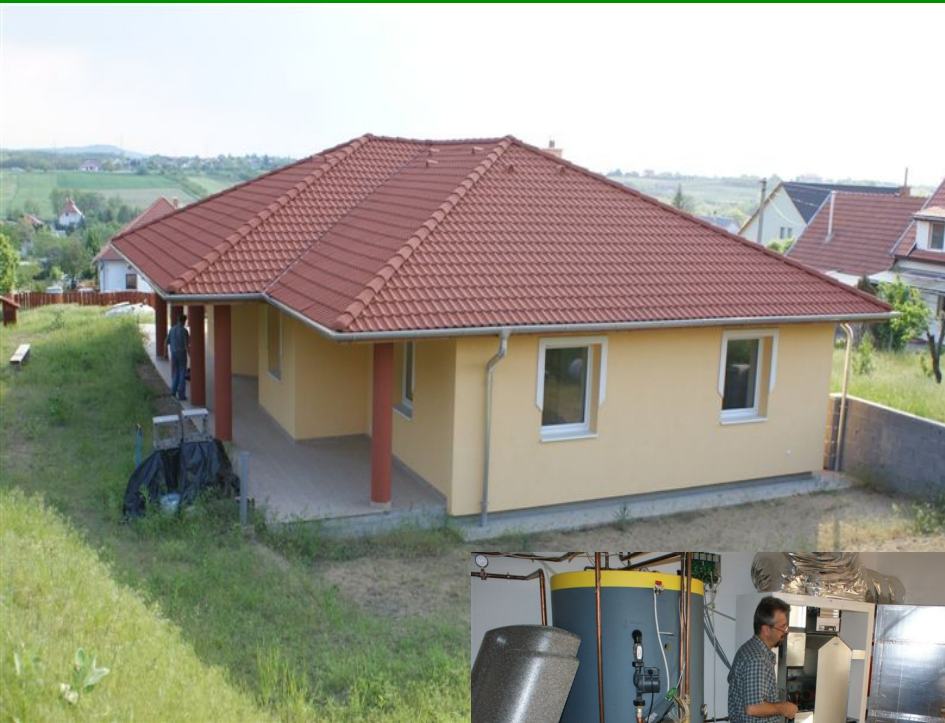
Only architectural tools used: atrium, form, zoning, shading
Passive cooling with inner courtyard, re-used materials, wood burning fireplace, superinsulation, proper orientation

CASE STUDY : PASSIVE HOUSES IN PRACTICE

Optimized engineering, energy and cost efficiency, heat recovery ventilation
Superinsulation, earth collectors

Passive House in Győr
Architect: Károly Boros

Biosolar-ház, Reppert B.

Solanova, Dunaújváros, Novák Á.

Szalmaház

Fenntartható építészet, európai trendek

Dunaújváros

Solanova-projekt

Zöld Pont

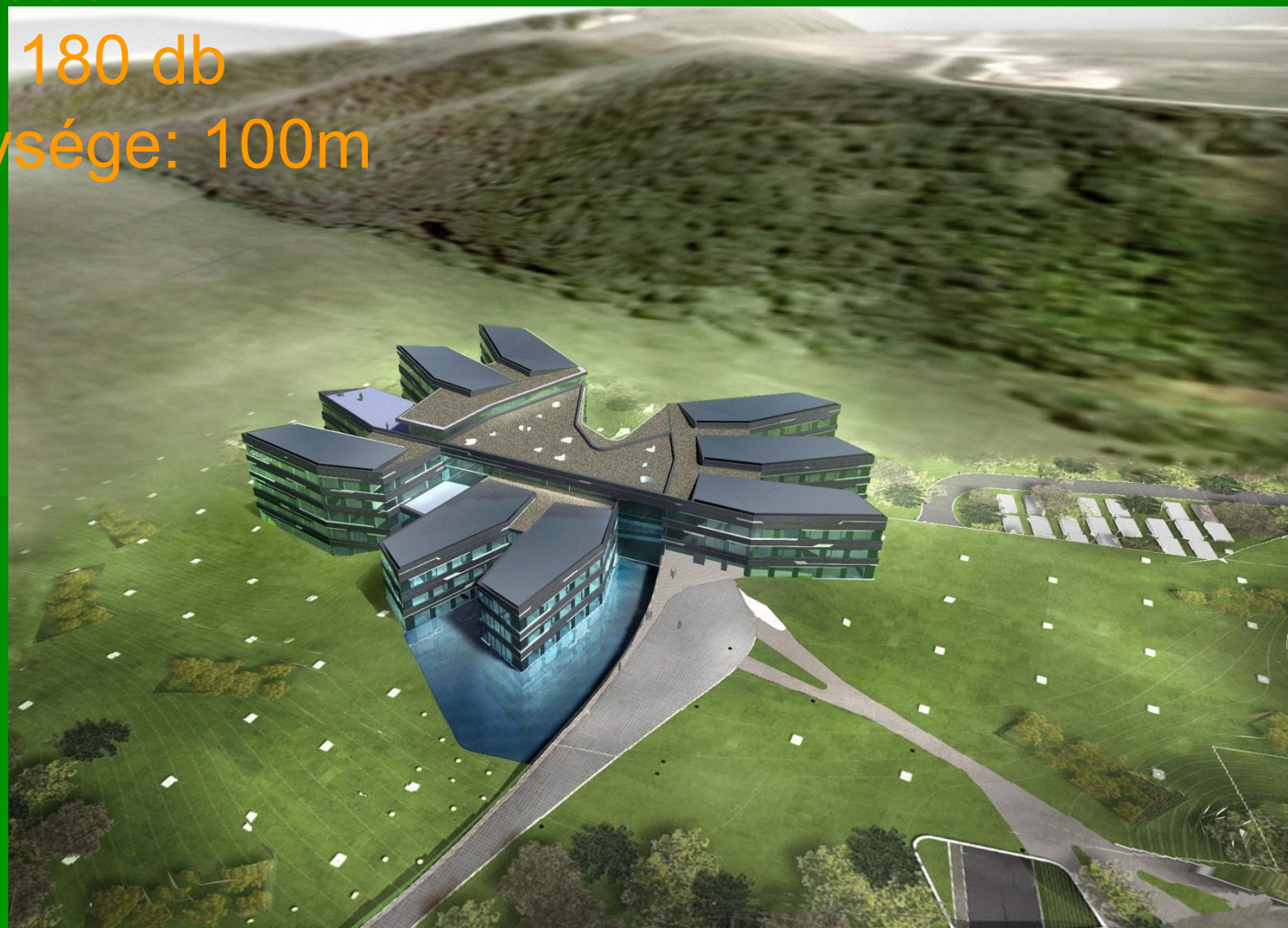
Klimatikusan fenntartható épület: 98 % zöldfelület
Klímahomlokzat
Elérhető energetikai autonómia

2008

Ertsey Attila

PANNON IRODAHÁZ, TÖRÖKBÁLINT

- Alapterület: 34.900 m²
- Fűtési igény: 860 kW
- Hűtési igény: 960 kW
- Szondaszám: 180 db
- Szondák mélysége: 100m

Kormányzati Negyed

2008

BUDAPESTI ZÖLD KORMÁNYZATI NEGYED

integrált megújuló energia hasznosítás - koncepcionális lehetőségek sémája

A NYERTES TERVPÁLYÁZAT SZERZŐI:

Janesch Péter / építész / team-vezető

ÉPÍTÉSZEK:

Alexa Zsolt, Bernard Bea, Rabb Donát,
Schreck Ákos, Szentimrei Tamás,
Vági János, Herczeg Tamás, Nagy Bálint,
Szabó Péter, Kurtz Orsolya, Garay Zsófia,
Kápolnás Gergely, Molnár Tímea,
Orley Balázs, Tarr Ivett

ÉPÜLETGÉPÉSZEK:

Ertsey Attila (autonóm ház),
Molnár György, Kapitány Tímea,
Sárdi Norbert

CÉLKITŰZÉSEK:

- a dolgozók kellemes közérzetének, egészséges környezetének biztosítása
- a károsanyag minimális kibocsátása,
- megújuló energiaforrások hasznosítása.
- a helyiség elrendezés változásokhoz rugalmasan, gyorsan és alacsony költséggel alkalmazkodó rendszerek,
- az évezredes építési tapasztalatok és a high-tech adta lehetőségek optimalása, integrálása,
- költség/tejesítmény viszony optimalása tekintettel a bekerülési- és üzemeltetési költségekre.

ENERGIA FORRÁSOK:

- megújuló:
nap
talajhő
talajvíz
biodieszel
biomassza
- fosszilis:
elektromos
földgáz

RENDSZERÖSSZETEVŐK:

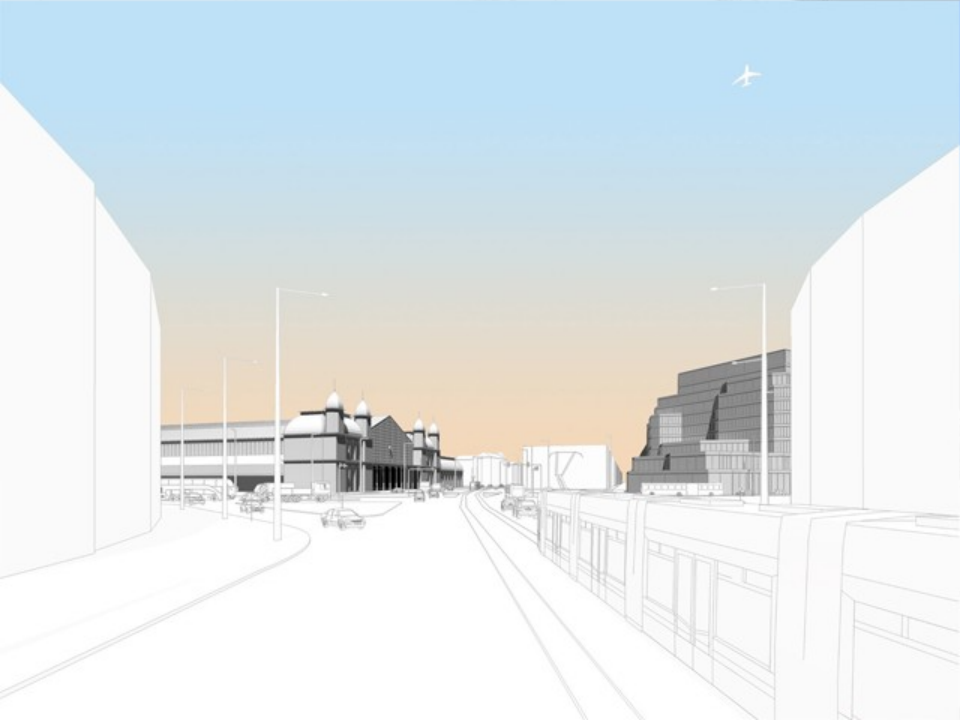
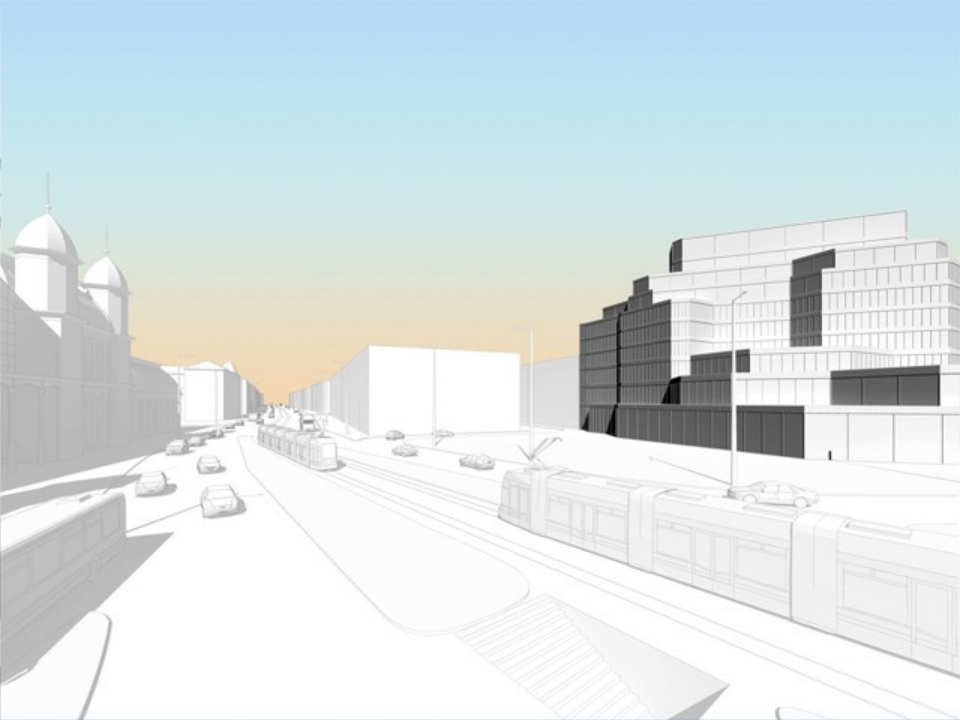
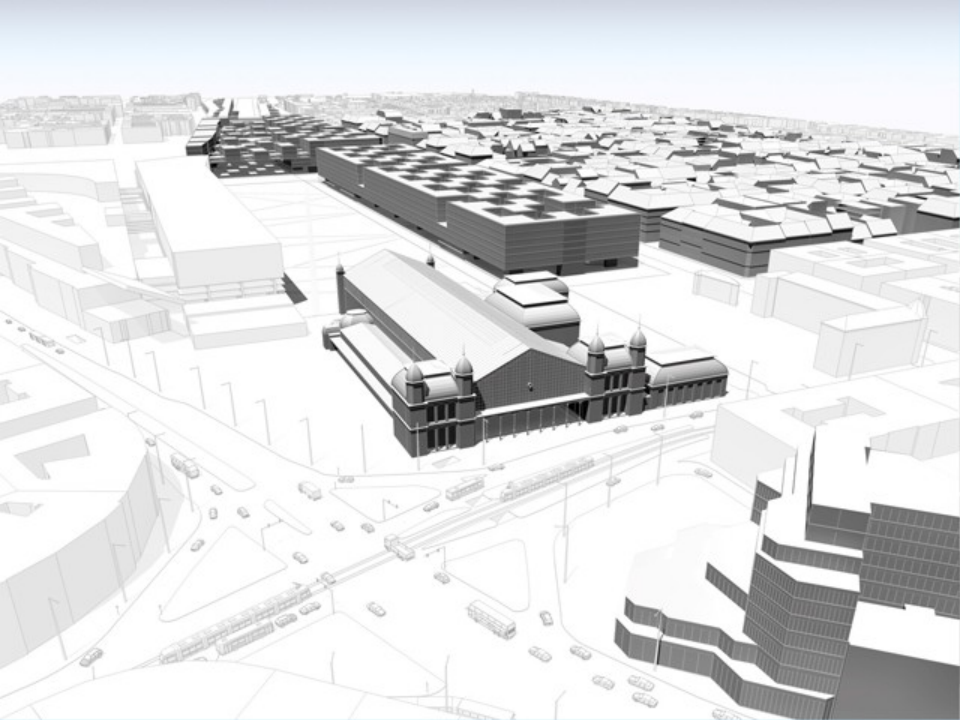
- közműcsatlakozás: elektro, víz, földgáz és csatorna.
- talajvízriporter kútberendezés. Nyelő és visszatápláló kutak.
- hőenergia és "szürkevíz" hasznosítás.
- talajvízgyűjtő és megkerülő rendszer a résfalaknál.
- talajhőnyeres a résfalakból és az alaplemezből.
- talajhőnyelő függőleges szondák.
- nagyteljesítményű hűtő/fűtő geotermikus hőszivattyú.
- talajhő/friss szellőzőlevegő hőcserélő.
- kiserőgép hőenergia és elektromos energia termelésre.
- Alternatívák energiaforrás oldalán: biodieszel, biomassza, dieszel, földgáz

- zöldtető és zöldhomlokzati növénypanel.
- külső vízfelületek és növényzet.
- belső vízfelület, szökőkút és növényzet.
- napelemek (PV) honlokzatban és tetőn.
- napkollektorok tetőn.
- "bioklíma" kettős üveghomlokzat.
- szintek közötti betonfödémek termoaktiválása - mennyezeti hűtés/fűtés és padlófűtés/hűtés.
- központi szellőzőgépek.
- elasztázos-forrás-szellőzés.

Fenntartható építészet, európai trendek

Eberswalde:

A Berlintől 60 km-re fekvő kisváros központját új iroda és szolgáltató épületegyüttessel újítyják meg. Az energiatudatos és ökológikus szemlélet jegyében számos átriummal, télikerttel rendelkezik az épület, a nyitott és fedett udvarok köré szervezett megbontott épülettömegek illeszkednek a történelmi léptékhez. Az anyaghasználat és a korszerű gépészeti megoldások előremutatóak, egyedi építészeti „felütés”

Fenntartható építészet, európai trendek

Athén:

A mediterrán klimatikus körülményekhez alkalmazkodni képes építészet a mesterséges hűtést igyekszik kiküszöbölni, az árnyékolás, zöld szigetek, természetes szellőztetés, megfelelő anyaghasználat stb. révén.

Nikos Fintikakis olimpiai létesítmények, perontetők, múzeumok, irodaházak tervezése során alkalmazza a passzív építés elveit.

Fenntartható építészet, európai trendek

Ludwigshafen:

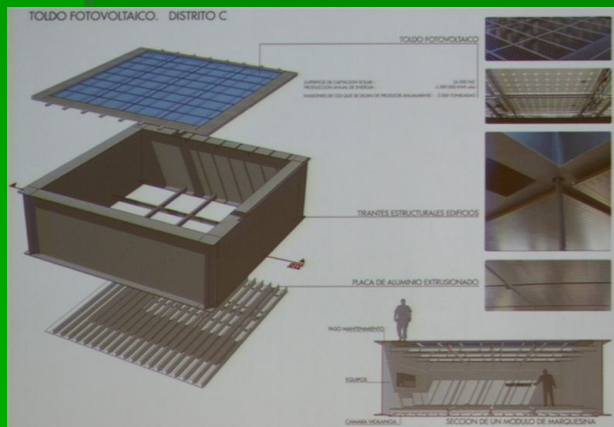
A BASF központjában komoly műhelymunka folyik. A fejlődés kulcsa az innováció. Új anyagok, például fázisváltó anyagok, új szigetelések, a „hagyományos” megújulók mellett az üzemanyagkérdés megoldása is fontos, ezért kísérleteznek többek között az üzemanyag cellával is.

Fenntartható építészet, európai trendek

MADRID Telefonica:

Rafael de la Hoz építész tervei alapján épült fel Madrid külvárosában az új iroda együttes. A Nap itt ellenség, az árnyék a barát, ezért az épület bőkezűen bánik az árnyékot adó épületelemekkel, hatalmas pv cella felület van elhelyezve a tetőn.

Fenntartható építészet, európai trendek

Madrid

Természetes módon
klimatizált városi zöld
sziget, a fák kiváltására

Fenntartható építészet, európai trendek

Anglia első nulla CO₂
kibocsátású épülete.
Tervező: Alan Shingler

Köszönöm a figyelmet!

www.zeroco2.hu

www.passzivhazkonf.hu